

Αρείου Πάγου: 337/2000, Τμήμα Β1 Πολιτικό
Πηγή: Ε.Α.Ε.Δ 35/01, σελ. 620

Εργατικό ατύχημα: Ατύχημα από βίαιο συμβάν. Εφαρμογή και στα ατυχήματα των ναυτικών. Ως ατύχημα από βίαιο συμβάν θεωρείται και η ασθένεια του εργαζομένου, η οποία επήλθε κατά την εκτέλεση της εργασίας του ή εξ αφορμής αυτής και είχε ως συνέπεια την ανικανότητα του (ολική ή μερική) προς εργασία, εφόσον προκλήθηκε από γεγονός αιφνίδιο και απρόβλεπτο και είναι άσχετη με την ιδιοσυστασία του οργανισμού του παθόντος και με την βαθμιαία εξασθένηση και φθορά του, λόγω της φύσεως και του είδους της εργασίας και των συνδεόμενων με αυτήν δυσμενών όρων. Σε περίπτωση, που η ασθένεια προϋπήρχε στον εργαζόμενο, χωρίς να έχει εκδηλωθεί, η εκδήλωση ή η επιδείνωση αυτής δεν μπορεί να θεωρηθεί ως ατύχημα από βίαιο συμβάν κατά την εκτέλεση της εργασίας ή από αφορμή της, όταν η εργασία παρέχεται, σύμφωνα με την σύμβαση, υπό κανονικές συνθήκες, δίχως δε την μεσολάβηση άλλου εξωτερικού γεγονότος, ξένου προς τον οργανισμό του παθόντος.
- Ο κανόνας αυτός εφαρμόζεται και στα ατυχήματα των ναυτικών.

Πρόεδρος: ο αντιπρόεδρος κ. ΑΝ. ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΗΣ

Εισηγητής: ο αρεοπαγίτης κ. ΑΝΔΡ. ΜΟΣΧΑΝΔΡΕΟΥ

Δικηγόροι: οι κ.κ. ΕΛ. ΠΑΛΥΒΟΥ-ΒΑΡΟΥΤΣΗ και Γ. ΛΑΤΣΟΥΔΗΣ

Κατά την έννοια των άρθρων 1,2 και 3 του Ν. 551/1915, που κωδικοποιήθηκε με το ΒΔ της 24/7/25/8/1920, διατηρήθηκε σε ισχύ με το άρθρο 38 ΕΝΑΚ και, κατά το άρθρο 66 του Ν. 3816/1958, εφαρμόζεται και στα ατυχήματα των ναυτικών, ως ατύχημα από βίαιο συμβάν θεωρείται και η ασθένεια του εργαζομένου, η οποία επήλθε κατά την εκτέλεση της εργασίας του ή εξ αφορμής αυτής και είχε ως συνέπεια την ανικανότητα του (ολική ή μερική) προς εργασία, εφόσον προκλήθηκε από γεγονός αιφνίδιο και απρόβλεπτο και είναι άσχετη με την ιδιοσυστασία του οργανισμού του παθόντος και με την βαθμιαία εξασθένηση και φθορά του, λόγω της φύσεως και του είδους της εργασίας και των συνδεόμενων με αυτήν δυσμενών όρων. Σε περίπτωση, που η ασθένεια προϋπήρχε στον εργαζόμενο, χωρίς να έχει εκδηλωθεί, η εκδήλωση ή η επιδείνωση αυτής δεν μπορεί να θεωρηθεί ως ατύχημα από βίαιο συμβάν κατά την εκτέλεση της εργασίας ή από αφορμή της, όταν η εργασία παρέχεται, σύμφωνα με την σύμβαση, υπό κανονικές συνθήκες, δίχως δε την μεσολάβηση άλλου εξωτερικού γεγονότος, ξένου προς τον οργανισμό του παθόντος. Στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφαση του, το Εφετείο Πειραιώς δέχθηκε ανελέγκτως τα εξής. Ο αναιρεσείων, με σύμβαση ναυτικής εργασίας αορίστου χρόνου, που καταρτίστηκε στον Πειραιά την 5.9.1994, ναυτολογήθηκε στο υπό Ελληνική σημαία δεξαμενόπλοιο «S.» με την ειδικότητα του ηλεκτρολόγου. Το πλοίο αυτό, εκτελούσε ταξίδια μεταξύ των λιμένων της κεντρικής και βόρειας Ευρώπης (Αμβέρσα), Αφρικής και Αμερικής (Χιούστον, Ν. Ορλεάνη, Λα Σαλίνας), ήταν καινούργιο και διέθετε «AIR CONDITION», ο δε αναιρεσείων - ενάγων, εκτός από τις εντός του ωραρίου εργασίες του, απησχολείτο και υπερωριακά επί 4ωρο ημερησίως, η πρόσθετη, όμως, αυτή εργασία του, όπως και γενικά η εργασία του στο πλοίο, δεν διεξαγόταν κάτω από ιδιαίτερα δυσμενείς και εξαιρετικές συνθήκες, αλλά σε συμφυείς με την εργασία του αυτή σε παρόμοια πλοία. Στις 10.9.1994 και ενώ το πλοίο βρισκόταν εν πλω προς Χιούστον των Η.Π.Α. ο ενάγων, καθώς εργαζόταν, αισθάνθηκε πόνο στο στήθος, γεγονός για το οποίο ενημέρωσε τον πλοίαρχο, αλλά την επόμενη ημέρα δεν είχε καμία ενόχληση, γι' αυτό και συνέχισε να εργάζεται κανονικά. Στις 12.9.1994, παρουσίασε τα ίδια συμπτώματα, γεγονός το οποίο ανέφερε και πάλι στον πλοίαρχο, ο οποίος, μόλις το σκάφος έφθασε στο Χιούστον, του έδωσε εντολή να επισκεφθεί γιατρό. Πράγματι αυτός, στις 23.9.1994, μετέβη και εξετάστηκε από γιατρό στην «P.I.C.», όπου διαγνώστηκε, ότι πάσχει από στηθάγχη και του συνεστήθη θεραπευτική αγωγή με φάρμακα, όπως και εισαγωγή σε Νοσοκομείο. Επιστρέφοντας στο πλοίο από το νοσοκομείο, προσκόμισε ιατρική βεβαίωση, με την ένδειξη -«ικανός προς εργασία». Σε παρατήρηση του πλοίαρχου γιατί, αφού δεν αισθάνεται καλά, δεν παρέμεινε στο Νοσοκομείο, αυτός, φοβούμενος ότι, αν απολύοταν λόγω ασθένειας και γινόταν εγγραφή σχετική στο ναυτικό του φυλλάδιο, δεν θα εύρισκε εύκολα εργασία, επέμενε να παραμείνει στο πλοίο, εργαζόμενος και επικαλούμενος την

ανωτέρω ένδειξη, σχετικά με την ικανότητα του να εργασθεί. Όμως, με την πάροδο των ημερών, η κατάσταση της υγείας του χειροτέρευε και γι' αυτό, ύστερα από πιέσεις του πλοίαρχου και των αξιωματικών του πλοίου, δέχθηκε να φύγει από αυτό στις 2.10.1994 και ενώ το σκάφος βρισκόταν στο λιμάνι LA SALINAS της Βενεζουέλας. Μάλιστα ο πλοίαρχος, κατόπιν παράκλησης του, ανέγραψε στο ναυτικά του φυλλάδιο, ως αιτία της απόλυσης του, την αμοιβαία τάχα συναίνεση αυτού και του πλοίαρχου, ενώ πραγματική αιτία απολύσεως ήταν η ασθένεια. Μετά τη επιστροφή του στην Ελλάδα, ο ενάγων εισήχθη, την 13.10.1994, στην Β' Καρδιολογική Κλινική του Νοσοκομείου του Ερυθρού Σταυρού και, αφού υποβλήθηκε σε διαγνωστικό καρδιακό καθετηριασμό, διαπιστώθηκε, ότι έπασχε από σταθερά στηθάγχη. Ακολούθως εισήχθη στην Α' Καρδιοχειρουργική Κλινική του Ιατρικού Κέντρου Αθηνών, με διάγνωση «ισχαιμική καρδιοπάθεια, νόσος τριών αγγείων με δυσλειτουργία της αριστεράς κοιλίας» και στις 14.11.1994 υποβλήθηκε σε αορτοστεφανιαία παράκαμψη τεσσάρων αγγείων. Τόσο ο διορισθείς πραγματογνώμων, όσο και ο τεχνικός σύμβουλος των εναγομένων, που κατονομάζονται, καταλήγουν στο συμπέρασμα, ότι η ασθένεια του δεν είναι απότοκος της εργασίας του ενάγοντος στο πλοίο, οφειλόμενη εις ενδογενή αιτία. Με τα δεδομένα αυτά, το Εφετείο έκρινε, ότι η παραπάνω ασθένεια του ενάγοντος δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως εργατικό ατύχημα, αφού δεν υπήρξε απότοκη της καταπόνησης του από την ως άνω εργασία του, ως ηλεκτρολόγου, στο προαναφερόμενο δεξαμενόπλοιο, διότι, από την απασχόληση του αυτή, ούτε κόπωση ή καταπόνηση των σωματικών του δυνάμεων, πέρα από την συνηθισμένη, υπέστη, ούτε η κόπωση αυτή αποτελεί γενεσιουργό αιτία ή επιβαρυντικό παράγοντα, που συνετέλεσαν στην επιδείνωση της προϋπάρχουσας αγγειακής παθίσεως του. Με τις παραδοχές και την κρίση του αυτή, το Εφετείο δεν παραβίασε, ευθέως ή εκ πλαγίου, τις προπαρατεθείσες ουσιαστικού δικαίου διατάξεις και είναι απορριπτέοι, ως αβάσιμοι, οι πρώτος και τέταρτος εκ του άρθρου 559 αρ. 1 και 19 ΚΠολΔ λόγοι αναιρέσεως, αφού αυτό, στην προσβαλλόμενη απόφαση του, διέλαβε σαφείς, επαρκείς και όχι αντιφατικές αιτιολογίες, σχετικά με τις συνθήκες εργασίας του αναιρεσειόντος και την εντεύθεν μη καταπόνηση του οργανισμού του, που καθιστούν εφικτό τον αναιρετικό έλεγχο περί της ορθής εφαρμογής των παραπάνω ουσιαστικών διατάξεων.

Δεδομένου δε ότι η ως άνω κύρια αιτιολογία στηρίζει επαρκώς το διατακτικό της προσβαλλομένης, παρέλκει ως αλυσιτελής η έρευνα των αυτών λόγων του αναιρετηρίου, κατά το μέρος που αφορούν την επικουρική αιτιολογία της κατά την οποία σε κάθε περίπτωση και αν δηλαδή η συνέχιση της εργασίας του αναιρεσειόντος μετά την εκδήλωση των συμπτωμάτων της νόσου του συνετέλεσε στην ως άνω επιδείνωση και εξέλιξη της, και πάλιν δεν υφίσταται εργατικό ατύχημα υπό την ως άνω έννοια, διότι ο πλοίαρχος δεν είχε γνώση του επικινδύνου της απασχόλησης του αναιρεσειόντος.

Για να είναι ορισμένος ο από τον αριθμ. 1 εδ. γ του άρθρου 559 του ΚΠολΔ λόγος αναιρέσεως, για παραβίαση διδαγμάτων της κοινής πείρας και κατά συνέπεια εσφαλμένη ερμηνεία του κανόνα ουσιαστικού δικαίου, πρέπει ν' αναφέρεται στο αναιρετήριο, α) η έννοια, που προσδόθηκε στον κανόνα δικαίου από την προσβαλλόμενη απόφαση, την οποία ο αναιρεσειών χαρακτηρίζει ως εσφαλμένη, β) ο κανόνας δικαίου, για την αληθινή έννοια του οποίου δεν χρησιμοποιήθηκαν τα διδάγματα της κοινής πείρας και γ) ο προσδιορισμός αυτών των διδαγμάτων και τρόπος κατά τον οποίο παραβιάστηκαν. Επομένως, πρέπει ν' απορριφθεί, ως αόριστος ο δεύτερος και από το ανωτέρω άρθρο του ΚΠολΔ αναιρετικός λόγος, διότι δεν προσδιορίζεται στο αναιρετήριο ποιος ήταν ο παραβιασθείς από την προσβαλλόμενη απόφαση κανόνας δικαίου, ούτε και η προσδοθείσα, από εκείνη, σ' αυτόν έννοια, ενώ, ακόμη, δεν αναφέρονται ποια ήταν τα διδάγματα αυτά της κοινής πείρας που παραβιάστηκαν, καθώς και ο τρόπος παραβίασής τους.

Ο πέμπτος λόγος αναιρέσεως από το άρθρο 559 αριθμ. 11 του ΚΠολΔ και κατά τον οποίο η προσβαλλομένη απόφαση δεν έλαβε υπόψη τους ισχυρισμούς του, σχετικά με τις αντιφατικές και αλληλοσυγκρουόμενες, ως προς τα δεκτά γενόμενα από αυτήν πραγματικά περιστατικά, καταθέσεις του μάρτυρος των αναιρεσιβλήτων, πρέπει, ως απαράδεκτος, ν' απορριφθεί διότι ανάγεται στην από το δικαστήριο της ουσίας εκτίμηση των αποδείξεων περί της υπάρξεως ή όχι πραγματικών γεγονότων (άρθρο 561 παρ. 1 Κ.Πολ.Δ.)

(Απορρίπτει αίτηση για αναίρεση της 496/1999 απόφασης του Εφετείου Πειραιώς).